

vini vsako léto pušati, če se je enkrat pušalo? Natora se navadi tega, pravijo ljudje. Ni res, de se natora tega navadi, ampak le nevedni ljudje se navadijo takó ravnati in mislijo po svoji glavi, de takó natora hoče.

Marsikteri pijanec ali tak človek, ki se dan na dan z obilno jedjó pita, misli, de si mora vsako léto pušati — zato de zamore, kakor misli, brez škode spet veliko jesti in piti. Tak človek bi se obilne kerví veliko lože in boljši znebel, če bi — zmerno živel; to mu pa ne diši; zató gré raji k zdravniku, de mu kerví spustí. Takó napčno pa ne živi nobena živina na svetu, kakor človek — umni gospodár neumne živine!

Iz vsiga tega lahko vsak previden kmetovavec spozná, kako napčno in škodljivo je spomladansko pušanje kerví živini, ki ni bolna. Ravno na spomlad, ko živina pozimsko dlako spreminja, potrebuje truplo o tem času nar več močí, de se ti spremeni vgodno zgodé. Kdo pameten ji bo zdej kri in moč jemal?

Kmetijske skušnje.

(*Pinje in druge leséne posode čistiti.*) Nesnažne pinje in druge leséne posode se dajo lahko in dobro očistiti, če se vode vlije v nje, ki je z moko ali otrobi zmešana. Ta voda naj takó dolgo v posodah stoji, de se začne kisati. Posode naj se potem čedno izmijejo, in postale bojo popolnoma čiste in brez vsiga zatuhnjeniga duha, če so že tudi po plesnivini smerdele. Skisana otrobna voda se da po tem za živinsko klajo prav dobro porabiti. — Takó svetje neki nemški kmetijski časopis.

(*Lapor ali soldan (Mergel) za nasteljo.*) Nek kmetovavec je dal v straniše (sekret) nekaj tašk ali šajterg lapora vreči, de bi smrad odpravil, in zares jo je dobro zadel; zraven tega pa si je s tem še nar boljšiga gnojá pridobil, ki je bil — dvakrat dobro premešan — močen kakor golobjek. — Ta skušnja je gori imenovaniga kmetovavca napotila, de je poskusil lapor tudi za steljo v hlevu. V ta namen je goveji živini in konjem vsaki dan lapora podkidoval in le po-verh potem enmalo navadne nastelje nastiljal. Neizrečeno hitro je poserkal lapor scavnico in vso vodeno smerdljivo blato, takó de v hlevu ni bilo nič smradu, ki pljučam živine dostikrat škodje, de se vnemajo, in tudi senó nad hlevam spridi; — zraven tega pa si je pridobil tudi veliko dobriga gnojá, ki se da posebno v tistih krajih z majhnimi stroški napraviti, kjer je lapora ali soldana dovelj.

(*Pomoček zoper kèrč in mertudnost prešičev*) je polivanje z mèrzlo vodo. Prešiči so zlo kerču, božjasti in mertudnosti podverženi, ki jih nagnaglama prime. Velikrat je že naglo pomagalo, če se je tak mertuden prešič k vodnjaku ali kakimu studencu peljal, kake pol ure neprenehama z merzlo vodo polival, po tem v hlevu s slamo dobro in do suhiga po celim truplu dergnil in poslednjič s slamo dobro odel. To ravnanje naj se večkrat ponóví, če je treba, in marsikteri prešič se bo ozdravil.

Kaj je za kmetijstvo zdej nar bolj potreba?

Po nemškimi dohtarja Hlubeka.

(Konec.)

Petič. V kakošnim slabim stanu so gojzdi sedanjí čas, je vsakimu znano. Posebno tam, kjer so služne pravíce (Servitutsrechte), se ne vé, kdo je gospodar, kdo ne. Les se seka brez prevdarka, brez milosti, in gojzdi se pokončujejo, kakor de bi kakor ovès hitro novi zrasli.

Silno je tedaj potreba, de se pravda služnih pravíc razsodi; de se zagotóví: to je tvoje, to pa tvoje, — in de se naglo gojzdne postave dajo, potrebam sedanjiga časa primerjene. Naj bojo postave še tako dobre, vunder ne bojo nič pomagale, dokler bojo le na popirju stale in se ne bojo natanjko spolnovale. Treba je tedaj, de se bo skerbelo, de se bojo postave povsod na tanjko spolnovale, kér po tem se bo razvujzdanimu pokončavanju naših gojzdov v okom prišlo, v dobiček vsacimu posestniku, celi deželi, celi državi.

Take postave so pa težka reč; od ene strani se ne smejo lastniku gojzda preveč roke zavezati; od druge pa se mora vunder brezkončno izsekovanje gojzdov braniti.

Naj bi tedaj ministerstvo skerbelo, de berž ko je moč se poravnajo gojzdne zadeve, in se vstanóví novi gojzdni red. —

To so reči, ktere so za kmetijstvo zdej pred vsim nar bolj potrebne.

Ali bojo imele srenje velike in težavne opravila ali ne?

(Konec.)

Poglavitniši opravila srenjskih županij bojo po nanznanilu ministerskim tele:

Skerb za pokoj in red. Skerb za pokoj in red v ne preveliki srenji bo zlo olajšana, in posebno podučenje bo v tej reči dano. Srenjske predstojnike, kateri imajo bister um, ljubezin do pravice in reda, kateri so pošteni možje i. t. d., bodo sosedje voljno poslušali in jih v spolnovanju njih dolžnost podpérali; postavim v spolnovanju postav zastran stavljenja poslopij in zidovja sploh, gašenja ognja i. t. d., ktere v srenjah na deželi že zdaj niso neznane.

Skerb za pokoj in red v srenji obstóí sploh v previdnosti v vsim, kar bi življenju, zdravju, lastnini, varnosti in blagru srenjčanov nevarno ali pa škodljivo biti utegnilo.

Posebno je skerbeti za snaženje cést in vodotokov (kanalov), vodnjakov (štirn) in krajev za napanjanje živine.

Skerb za zdravje zadéva odpravljanje vsiga, kar zdravju srenjčanov v kateri koli reči nevarno biti more; potem de se brez odloga kantonski gosposki na znanje da, de je tu ali tam kaka kužna bolezin in goveja kuga vstala, in de se naprave v tej reči natanjko izpolnujejo.

Kar skerb za siromaštvo utíče, ima srenjski predstojnik za preskerbljenje siromakov, ako so iz srenje, skerbeti; zraven pa gledati, de se ptuji postopači, kateri so brez premoženja, iz srenje spravijo.

Skerb za céste zadéva ohranjenje potov in cést, de jih ne založé, de nihče urno ne vozi in ne jaha, de imajo hrami dobro zadélane okna, de so pred hišami dosti terdne in zaperte baltare, de se vse s ceste odpravi, nad čimur bi kdo ponoči nesrečen biti znal i. t. d.

Skerb za voljo ognja obseže naprave, po katerih se obvarje, de se kaka hiša i. t. d. ne vname, de se ogenj o pravim času zagleda in berž berž pogasi, in poslednjič se vse odverne, kar bi se po že pogašenim ognju priméríti znalo.

Obstoječe postave zastran gašenja ognja zapopadejo bolj natanjčne poduke v tej reči.

Kar skerb za terge utíče, je sploh skerbeti, de se spridene, zdravju škodljive jedí, kakor mesó bolne živine, nezrélo sadje i. t. d. ne prodajajo, de je potrebniga živeža dovolj naprodaj, de se vsimu prekupovanju in goljufovanju pot zapre in de vsak po postavljeni ceni prodaja.

Skerb za lepo zaderžanje obseže skernost,